

ZDENKA POZAIĆ

ZNAK K KOLAŽI

08. - 29. 04. 2011.
Galerija "Decumanus" Krk

K 1

K 18

K 26

Sedamnaest izloženih kolaža u Galeriji Decumanus dio su ciklusa **ZNAK K 33** (100x70 cm) nastalih 2007/2008. godine.

Nakladnik: Centar za kulturu Grada Krka, Trg sv. Kvirina 1, 51500 Krk, tel: 051 22 00 41, e-mail: czk-grada-krka@ri.t-com.hr // www.grad-krk.hr
Za nakladnika: Maja Parentić, ravnateljica CZK Grada Krka Predgovor: Višnja Slavica Gabout Fotografije radova i portret autorice: Goran Vranić
Grafičko oblikovanje: Ana Zubić Prostorno-likovni postav: Zdenka Pozaić, Višnja Slavica Gabout Naklada: 200 primjeraka Tisak: IGP Štefanović,
Zagreb // Krk, Galerija Decumanus travanj 2011.

Plavi autoportret, (detalj), 1980., linorez, 45x50 cm

Što je to ZNAK K? Vjerojatno je da će to zapitati svatko tko ovih posljednjih nekoliko godina nije imao priliku upoznati ekspresivni, intrigantni ciklus „ZNAK K 33“ naše znane grafičarke Zdenke Pozaić, koja se u posljednje vrijeme ponajviše posvetila kolažu. Kako se iz samoga naziva, poput rebusa, može iščitati, ciklus se sastoji od 33 kolaža na temu križa (znak K = „znak križa“). Autorica ga je osmislila kao sadržajnu cjelinu vezanu uz temu, pa je zato izveden po principu ograničene serije, gdje se osnovna tema varira u zadanom, određenom broju izvedbi - kao niz misaonih sekvenci jednoga razmišljanja. Ipak, svako pojedinačno djelo može biti i zasebni, mali univerzum za sebe, pa zato ovaj ciklus jednako snažno djeluje i u fragmentima - manjim cjelinama (kao u našem slučaju), pri

čemu se ne narušava niti osnovna misao i ideja, ni vizualna struktura. Križ je, zbog punine i slojevitosti svoje simboličke, jedna od najviše korištenih tema u povijesti umjetnosti. Zdenka Pozaić zahvatila ju je, na svoj autorski način, po širini i po dubini, stavljajući u primarnom kontaktu naglasak na značenje koje se nama čini najraširenije i asocijativno najbliže - na Kristov križ. Ali je onda simboličku proširila dalje, zavirivši u arhaiku čovjekove nutrine i istodobno se otputivši kroz prostor i vrijeme svemirskih beskraj, protežući je tako od iskona do sivevremena. Malo je zato opisnoga, prepoznatljivoga i narativnoga, ali je zato mnogo asocijativnoga, stiliziranoga, ekspresivnoga, sažetoga i aluzivnoga. Dakako, najviše je onoga simboličkoga. Kroz simbole ona od samoga početka (od naziva ciklusa i radova) progovara, s njima se veže i na njih nadovezuje. I tako u svakom detalju svoga minimalistički jednostavnoga, a vizualno bogatoga likovnog pristupa, pa zato iščitavanje njezinih djela zahtijeva i misaonu i emotivnu aktivaciju. Aktivaciju koja rađa doživljaj duhovnoga ispunjenja. Ali isto tako i pokreće neke unujarnje sedimente, koji nam osvješćuju otkucaje našega pravoga bitka. Zdenkin motiv križa direktno je brojkom 33 vezan uz kršćansku ikonografiju i uz Krista. I premda je on u njezinim kolažima pretvoren u čisti znak, mi po nekom detalju kojeg autorica diskretno voli ukomponirati u rad znamo da je to Kristov križ Raspeća i Uskrnuća; križ Muke, patnje i smrti. Ali i križ Spasenja i pobjede. Ipak, istodobno se tu iščitava i šira simbolika ovoga motiva - ona kozmičkoga križa. Križa kao arhetipskoga znaka; kao jednoga od temeljnih među četiri glavna simbola svijeta, koji kroz svoja dva ukrižena pravca, horizontalu i vertikalu, predočuje

sve odnose i mjerila univerzuma. Koji sintetizira i sistematizira kategorije vremena i prostora (vremensko-nadvremensko, zemaljsko-vječno), kao i dinamiku kretanja (širenje/zračenje, skupljanje/sažimanje), te u nekim općim relacijama nudi spoznaju zbilje (iskustveno-imaginarno-transcendentalno). Zdenka Pozaić doznačila je sve to likovnim sredstvima, omogućujući nam da dokućimo dimenzije prostora i vremena šire, produhovljenije - i drukčije, te da osjetimo dinamiku i energiju velikih, beskrajnih prostranstava. Ali isto tako i da vidom i opipom uočavamo nama bliski svijet, te tako kroz iskustvo materijalnoga spoznamo duhovno. Ne čudi stoga da je kolaž poodavno za nju postao intrigantan i izazovan medij. Jer on je u stanju aktivirati sve senzore, zavesti osjetila i sugestivno se poigrati imaginarnim i fizički realnim. Poigrati se iluzijom prostornosti dvodimenzionalne podloge i uvjerljivošću fizičke zbiljnosti njezine površine, kolažirane papirom, kartonom i tkaninom različitih boja, oblika i tekstura. Površine koja je izuzetno podatna na dodir, ali je dodiranjem umjetnice i oživljena, postavši time čudesno mjesto taktilnih doživljaja, vizualnih senzacija i energetskih strujanja. Koja je mjesto sljublivanja i srazova onoga što se događa izvan kadra i onoga što se događa ispod epiderme: ritmova i titraja prostora, ali i dubinskih, tektonskih unutarnjih pomaka. Autorica nas tako u svojim kolažima stalno vodi kroz dinamičan splet napetih odnosa: površinskoga i dubinskoga, vizualnoga i haptičkoga, promišljenoga i intuitivnoga, dvodimenzionalnoga i trodimenzionalnoga, svojim profinjenim osjećajem za red i mjeru znajući uvijek uravnotežiti tenzije. Uz sve to, ona ipak često dopušta da progovori i njezina osjećajnost, te da kroz disciplinu i sistematičnost u

kolažima svako malo „proviri“ neka slučajnost. A upravo je možda baš to ono što njezinim radovima udahnuje onu posebnu, neodoljivu životnost.

Višnja Slavica Gabout

Zdenka Pozaić rođena je 15. studenoga 1940. u Čazmi. Školu primijenjenih umjetnosti u Zagrebu završila je 1960., a 1966. diplomirala na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi profesora Alberta Kinerta (profesori: Antun Mezdjić, Zlatko Slevac, Frano Baće). Godine 1968. završila je Specijalku za grafiku kod profesora Marijana Detonija. Imala je pedeset samostalnih izložbi (Zagreb, Erlangen, Zürich, Osor, Pula, Rijeka, Osijek, Split, Dubrovnik, Ljubljana, Bonn, Suwalki, Prag), i sudjelovala na više od tristo skupnih u zemlji i inozemstvu (Hrvatska, Njemačka, Italija, Francuska, Kanada, Poljska, Češka, Slovačka, Portugal, Južna Koreja, Irska, Mađarska, Nizozemska, Ukrajina, Bugarska, Litva, Turska, Indija, Rumunjska, Australija, Švedska, Španjolska, Egipat, Kina, Iran, Indonezija). Radovi joj se nalaze u više muzeja, galerija i privatnih zbirki. Dobitnica je više nagrada za grafiku, crtež i ex-libris. Početkom devedesetih počinje raditi reljefe u drvu i keramiku a 1995/96. okušala se i u slikanju na emailu. Objavila je šest pjesničko-grafičkih mapa i tri deset tri naslova u bibliofilskoj ediciji RIJEČ I SLIKA. Pokrenula je BIBLIOTEKU DUB u kojoj objavljuje primjere iz davnije povijesti hrvatskog pjesništva, (Marko Marulić, Ivo Vojnović), BIBLIOTEKU PJSNICI u kojoj je objavila pjesničko-grafičke mape:

- Češka/Deset Pjesnika
- Dragutin Tadijanović/Deset Pjesama
- Italija/Deset Pjesnika
- I najnoviju Biblioteku Pjesnik
- Sa 11 pjesama Václava Havela "Iz Ciklusa Na rubu proljeća"
- I 10 odabranih pjesama Antuna Šoljana.

Adresa/kontakt:
Atelier: Vlaška 40, 10000 Zagreb
Tel. +385(0)1 48 14 227
Mob. +385(0)9818 63 651
E-mail: zdenkapozaić@net.hr

